

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI

ÇALIŞMA RAPORU 2003

TİHV 5. Dönem 14. Olağan Genel Kurulu
4 Nisan 2004

TİHV Genel Merkezi
Menekşe 2. Sokak No: 16/11
Kızılay - ANKARA

VAKIF ÇALIŞMA ORTAMI

2003- 2006 Dönemi Asıl Yönetim Kurulu Üyeleri

Yavuz ÖNEN (Başkan), Sedat ASLANTAŞ (Genel Sekreter),
Sabri DOKUZOĞUZ (Sayman), M. Selim ÖLÇER, Okan AKHAN, Şükran İRENÇİN,
Günseli KAYA, Mustafa ÇİNKİLİÇ, Mehmet VURAL

2003 - 2006 Dönemi Yedek Yönetim Kurulu Üyeleri

Cem KAPTANOĞLU, Necdet İPEKYÜZ, Sezgin TANRIKULU,
M. Sezai BERBER, Nihat BULUT

2003 - 2006 Dönemi Asıl Vakıf Denetçileri

Fevzi ARGUN, Hüsnü ÖNDÜL, Nart BOZKURT

2003 - 2006 Dönemi Yedek Vakıf Denetçileri

Tanıl BORA, Haşim AYDINCAK

Genel Merkez

Yavuz ÖNEN, Gül ERDOST, Yasemin GAZİOĞLU, Ebru ŞENOL, Handan TAZE,
Erdem İlgi AKTER

Dokümantasyon Projesi

Genco DÖNMEZ, Barış KARACASU, Ruken ŞENGÜL (31 Temmuz 2003 tarihine kadar),
Ebru UZDİL, Nalan GÜR, Nurcan TURAN

Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi

Koordinatör: Metin BAKKALCI
Koordinatör Yardımcısı: Ümit ERKOL

Ankara Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi

Levent KUTLU, Sezai BERBER (6 Şubat 2003 tarihine kadar), Neşe ŞAHİN,
Olca ŞAHAN, Özge YENİER DUMAN

İstanbul Temsilciliği

Şükran İRENÇİN, Önder ÖZKALIPÇI, Ümit ŞAHİN, Celal ÇALIKUŞU, Yeşim CAN,
Nuran ULUTAŞ, Hürriyet ŞENER, Engin BODUR, Mehmet Rahmi ALPÖZGEN,
Yılmaz ÖZALP

İzmir Temsilciliği

Türkcan BAYKAL, Alp AYAN, Fahrettin GÜZEL, B. Esin AKAN, Aytül UÇAR,
Günseli KAYA, Coşkun ÜSTERCİ, Çağlayan ÜÇPINAR, Tülay YALÇINER ERİŞ

Adana Temsilciliği

Mehmet ANTMEN, Alev ANTMEN, Mustafa DOĞDU, Seher DEMİR, Yusuf DEMİRCİ

Diyarbakır Temsilciliği

Dorşin GÜZEL (29 Şubat 2004 tarihine kadar), M. Emin YÜKSEL, Muhsin BİLAL,
Nesrin ASLANTAŞ, Kemal SARI (9 Aralık 2003 tarihine kadar), Murat ABA

TİHV KURUCULARI
Vakfedenler (1990)

Akın Birdal
Alpaslan Berktaş
(17 Mart 1996 tarihinde istifa etmiştir)
Ata Soyer
Aziz Gürsoy
Bekir Doğanay
Doğan Taşdelen
Ergin Atasü
(9 Mart 1998 tarihinde kaybettik)
Fevzi Bahattin Argun
Gencay Gürsoy
Haldun Özen
(5 Mayıs 2002 tarihinde kaybettik)
Halit Çelenk
Haşim Aydınçak
Hüsnü Öndül
İhsan Atar
İbrahim Emil Çelik Sandalcı
(12 Mart 1993 tarihinde kaybettik)
İnsan Hakları Derneği Genel Merkezi
Lalezar Mürşitpınar
Leman Fırtına
Mahmut Tali Öngören
(13 Ekim 1999 tarihinde kaybettik)
Mehmet Selim Ölçer
Mehmet Vural
Murat Yetkin
Mustafa Ekmekçi
(21 Mayıs 1997 tarihinde kaybettik)
Muzaffer Erdost
Nart Bozkurt
Nevzat Helvacı
Nusret Fişek
(3 Kasım 1990 tarihinde kaybettik)
Okan Akhan
Ömer Faruk Yenigün
Veli Devecioğlu
Veli Lök
Yavuz Önen
Zeki Tavşancıl

Kurucular Kurulunca Seçilen Kurucular

Şahika Yüksel	(12 Şubat 1991)
Şükran İrençin	(30 Ocak 1994)
Sabri Dokuzoğuz	(17 Mart 1996)
Ümit Erkol	(29 Mart 1998)
Türkcay Baykal	(29 Mart 1998)
Şebnem Korur Fincancı	(29 Mart 1998)
Necdet İpekyüz	(29 Mart 1998)
Mustafa Çinkılıç	(29 Mart 1998)
Yusuf Alataş	(29 Mart 1998)
Günseli Kaya	(17 Ekim 1999)
Tanıl Bora	(17 Ekim 1999)
Sezai Berber	(17 Ekim 1999)
M. Sezgin Tanrıku	(17 Ekim 1999)
Cem Kaptanoğlu	(17 Ekim 1999)
Sedat Aslantaş	(17 Ekim 1999)
Yücel Sayman	(26 Mart 2000)
Lütfi Demirkapı	(26 Mart 2000)
Nadire Mater	(26 Mart 2000)
Mithat Sancar	(26 Mart 2000)
Gül Erdost	(26 Mart 2000)
Osman Baydemir	(25 Mart 2001)
Metin Bakkalcı	(25 Mart 2001)
Berna Arda	(25 Mart 2001)
Tahir Elçi	(25 Mart 2001)
Nihat Bulut	(25 Mart 2001)
İoanna Kuçuradi	(30 Mart 2002)
Sabih Ataç	(30 Mart 2002)
Önder Özkalıpçı	(30 Mart 2002)
Metin Aksoy	(30 Mart 2002)
Muhsin Bilal	(30 Mart 2002)

Yönetim Kurulu olarak; 2003 yılında vakfımızın etkinliklerinde emeği geçen çalışanlarımıza, gönüllülerimize, destek ve yardımları nedeniyle; başta İHD ve TTB olmak üzere kuruluşlarımıza, TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanı ve üyelerine, uluslararası kuruluş ve insan hakları örgütlerine ve özel olarak IRCT ve FİDH'a, teşekkür ediyoruz. Geçmiş yıllarda aramızdan ayrılan kurucu üyelerimizi saygıyla anıyoruz.

İNSAN HAKLARI GÜNDEMİNDE TİHV

20 Mart 2003 günü dünya tarihinde yeni bir sayfanın açıldığı bir tarih olmuştur. ABD ve müttefikleri uluslararası hukuku çiğneyerek Irak'ı bombalamış sivil insanları öldürmüş, çevreyi tahrip etmiş ve Mezopotamya tarihinin yedi bin yıllık eserlerini sergileyen müzeleri yağalamıştır. Bu insanlık ve hukuk dışı müdahaleye karşı ülkemizde gelişen tepkilere TİHV de katıldı. Kamuoyuna yönelik; tek başına, toplu olarak açıklamalar yaptı. 1 Mart Ankara mitingine katıldı. ABD askerlerinin ülkemiz topraklarını kullanmasına izin verilmemesi için TBMM Başkanı ve TBMM komisyon başkanlarıyla, iktidar ve muhalefet partilerinin grup başkanlarıyla görüşme yapan STK heyeti içinde yer aldı. Bu tezkerenin reddedilmesinden sonra, savaş süresince askeri üslerimizin kullanılması ve gereğinde TSK'nin asker göndermesini öneren ikinci tezkerenin de kabul edilmemesi yönündeki benzer çabaları da sürdürdü. Savaş ve işgal karşıtı tavrımızı ilişki içinde olduğumuz tüm uluslararası kişi ve ortamlara da aktardı. Irak'ın işgali süreci ve sonrası vakfımızın da en önemli gündemini oluşturmuştur.

2003 yılının başka bir özelliği de iç durumumuzla ilgilidir. Geçen yıla 3 Kasım 2002 genel seçimlerinden sonra AKP'nin tek başına kurduğu yeni hükümetlerle başladık. 58. ve 59. Hükümetlerin programını önemli ölçüde belirleyen de Türkiye'nin AB ile uyum sürecinin gerektirdiği siyasi ve ekonomik yükümlülükler olmuştur. Yeni hükümet, bir yandan dört ayrı paketle uyum yasaları düzenledi, önceki hükümetin kurguladığı resmi insan hakları örgütlenmelerini yeniden biçimledi, insan hakları örgütleri ve Vakıfla kurumsal ve yoğun ilişkiler düzenledi. İnsan Hakları Danışma Kurulu (İHDK), İnsan Hakları Başkanlığı (İHB), İnsan Hakları İl ve İlçe Kurulları, İnsan Hakları Eğitimi On Yılı Ulusal Komitesi, Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü, Vakıflardan Sorumlu Devlet Bakanlığı ile geçmiş yıllara göre daha yoğun bir ilişki içine girilmiştir. TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanı Mehmet Elkatmış; parlamento, hükümet ile ilişkilerimizin düzenlenmesinde, sorunlarımıza çözüm bulmada insan hakları örgütlerine ve Vakfımıza önemli ölçüde yardımcı olmuştur.

2004 Aralık ayında, Kopenhag'da toplanacak AB Konseyi, Komisyonun hazırlayacağı ilerleme raporunu değerlendirecek ve Türkiye'nin üyelik müzakerelerinin başlama tarihini belirleyecektir. Bu nedenle hükümet insan hakları örgütleriyle görüşmelerini sıklaştırmıştır. Göreve geldikten hemen sonra Vakfımızı ziyaret eden, 58. Hükümette Başbakan Yardımcısı ve İnsan Haklarından sorumlu Devlet Bakanı Ertuğrul Yalçınbayır, İnsan Hakları Danışma Kurulu Yönetmeliğini kurulu daha katılımlı kılmak amacıyla değiştirmiş ve Vakfımız da kurul üyesi olmuştur. 59. Hükümet döneminde kabine dışı kalan Yalçınbayır'ın yerine Başbakan Yardımcısı, Dışişleri Bakanı Abdullah Gül insan haklarından sorumlu bakan olmuştur. Ancak, dört uyum paketi hazırlanmasına, olağan ve olağanüstü olmak üzere pek çok toplantı yapmasına rağmen, bu kurula hiçbir konuda danışılmamıştır. Hatta, Vahit Bıçak İnsan Hakları Başkanlığına seçildikten sonra Danışma Kurulu'nun kendi yönetmeliği değiştirildiğinde bile danışma kurulu bilgilendirilmemiştir. Oysa, Danışma Kurulunun her

toplantısında kürsü, sırayla Başbakan, İçişleri ve Adalet Bakanları tarafından insan haklarına ne denli sahip çıktıklarının propagandasını yapmak üzere kullanılmıştır. Kurula katılan sivil toplum örgütleri ve üniversite öğretim üyeleri oluşturulan alt komisyonlarda iyi niyetle çalışmalarını sürdürmüştür. Vakfımız ve TTB temsilcilerinin başkanlığında ve sekreterliğinde çalışan İşkence Komisyonu işkencenin ortadan kaldırılmasına yönelik bir rapor hazırlamış, kurulun onayından geçirmiş, Danışma Kurulu Başkanlığı'na teslim etmiştir. Bu rapor ayrıca, Hükümete verilmek üzere, kendi isteği üzerine yaptığımız bir görüşmede Sayın Abdullah Gül'e elden verilmiştir. Raporun akıbetini izleyeceğiz. Danışma Kurulu ile ilgili sorunları iletmek amacıyla otuz imzalı bir yazı ile Abdullah Gül'den istediğimiz görüşme talebi iki aya yakın bir süredir yanıtlanmamıştır. Gelecek Danışma Kurulu toplantısına kadar bir yanıt gelmediği takdirde Danışma Kurulu ile ilişkilerimizi gözden geçireceğimizi kamuoyuna açıklamış bulunuyoruz. Otuz imzalı bir açıklama yaparak Danışma Kurulu'nun işlevi ve çalışmaları ile ilgili kaygılarımızı dile getirdik.

Yedi uyum paketi ile bazı alanlarda olumlu yasal değişiklikler yapılmasına, Sivil ve Siyasal Haklar ile Ekonomik Demokratik, Kültürel Haklar Uluslararası ikiz sözleşmelerin imzalanmasına ve kabul edilmesine rağmen yasal alanda yapılması gereken pek çok değişiklik olduğunu belirtiyoruz. Başta 12 Eylül Anayasası olmak üzere siyasal yaşamımızı ve temel hak ve özgürlük alanlarını düzenleyen pek çok yasanın antidemokratik yapılarını korumakta olduklarını her görüşmemizde anlatıyoruz. Hükümetin bir demokratikleşme hamlesi içinde olduğunu iddia ettiği bir dönemde bile uygulamada ciddi sorunlar yaşıyoruz. Polis, toplantı ve gösteri hakkını kullananlara karşı aşırı şiddet kullanmaya devam ediyor. Ordu, sivil ve siyasal yaşam üzerindeki ağırlığını her fırsatta açığa vuruyor. F Tipi cezaevlerine çözüm getirilmediği gibi yenilerinin inşaatına başlanıyor. Bu cezaevlerinde tecrit uygulamaları değişmedi. Güvenlik güçlerinin açtığı ateş sonucu ölümler, keyfi tutuklama ve gözaltılar geçen yılın da dikkat çekici olaylarıdır. DGM'lerin muhalif siyasi düşünceleri yargılama işlevi sürüyor. Düşünce suçlanıyor, yargılanıyor. Örgütlenme özgürlüğü üzerindeki baskılar arttı. Anayasa ve siyasi partiler yasasında değişiklikler yapılarak siyasi partilerin kapatılması zorlaştırıldığı halde Anayasa Mahkemesi'nin gündemindeki, bazı partilerin kapatılması davaları düşmedi. Yargı, suç zanlısı güvenlik güçlerini koruyor. Dokunulmazlık kuralı da değişmedi. İşkence davaları zaman aşımı sınırına kadar sürüyor.

Hükümet zorla göç ettirilmiş milyonlarca insanın geriye dönüşüne yönelik adımlar atmadı. Kürtçe öğretim kursları büyük uğraşlardan sonra açılabilirdi. Kürtçe radyo ve televizyon yayınlarına Yönetmelikle zorluk çıkarma yöntemi uygulanıyor. AİHM'nin yeniden yargılama kararı, DEP milletvekillerinin tutukluluk haline son veremedi.

İşkencenin önlenmesi için yasalarda önemli değişiklikler yapılmasına rağmen işkence yaygın ve sistematik olarak uygulanmıştır. Geçen yıl tedavi merkezlerimize sağlık hizmeti almak üzere 924 başvuru olmuştur. Bu başvuruların 342'si 2003 yılında işkence ve kötü muameleye uğradığını beyan etmiştir. Çağrılı olduğumuz AB Genel Sekreterliği ve ayrıca Reform İzleme Grubu Alt Komisyonu toplantılarında, gerçek anlamda bir irade kullanımına örnek oluşturmak üzere bu başvuruların bazılarını ihbar kabul ederek suçluların teşhir edilmesini, komiserlerin, emniyet müdürlerinin, kaymakamların, valilerin ve bakanların görevden alınmasını, tümü hakkında yargı sürecinin başlatılmasını önerdik.

Vakfımız, işkencenin ortadan kaldırılması ve işkence görenlerin tedavisi çabalarını arttırmaktadır. Uzun süreli açlık grevlerinin sonuçlarını ve fizik tedavi hizmetlerinin yaşam kalitelerini nasıl etkilediğini inceleyen bilimsel çalışmalara başlanmıştır. İstanbul Protokolü'nün ulusal ve uluslararası alanlarda eğitiminde önemli roller üstlenmiştir. Vakfımız son zamanlarda hem hükümet hem de AB resmi kuruluş temsilcilerinin işkence tanımını geniş tuttuğumuz yönündeki eleştirilerine muhatap olmaktadır. Ancak BM'in, Dünya Tabipler Birliği'nin ve Tokyo Deklarasyonu'nun işkence tanımını geçerli saymaya, işkence ve kötü muamele ayırımını reddetmeye devam edeceğiz.

Demokratik yaşamımıza yönelik tehditler çeşitli alanlarda devam ediyor. İnsan hakları örgütlerine İHD'ye TİHV'ye yönelik idari ve yargı baskıları bu tespitimizin en açık kanıtlarıdır. 2003 yılında da bu baskılara yanıt vermek, direnmek önemli ve yoğun bir çalışmayı gerektirmiştir. TİHV'nin işyerleri değiştirilerek sürülen üç hekiminden sadece Adana'da Mehmet Antmen görev yerine iade edilebilmiştir. Diyarbakır'daki hekim arkadaşlarımız eski görevlerine iade edilmemişlerdir. Mehmet Emin Yüksel yargı kararıyla geri dönebilmiştir. Recai Aldemir beklemektedir. Bu, OHAL'in hukuken kaldırılmış olmasına rağmen fiilen devam ettiğinin belirgin bir işaretidir. İzmir Temsilciliğimizin çalışanı arkadaşlarımız Dr. Alp Ayan ile Günseli Kaya'ya yönelik yargı baskısı devam etmiştir. İzmir İnsan Hakları İl Kurulu kararı uyarınca Vali tarafından başlatılan İstanbul Protokolü eğitim çalışmalarına katılan hekimler hakkında yine Vali tarafından polis müdahalesi sonrasında soruşturma başlatılmıştır. Diyarbakır Temsilciliğimiz aleyhine açılan davanın bir bölümü Yargıtay aşamasında. Sağlık Bakanlığı, bütün temsilciliklerimizi, İstanbul'u birkaç kez olmak üzere; ve gönüllü hekimlerimizin muayenahanelerini teftiş ettirerek taciz etmiştir. Vakıflar Genel Müdürlüğü dokuz yıldan beri çalışmalarını sürdüren ve vakıfların denetiminden geçen Adana Temsilciliğimizin kuruluşunu zamanında bildirmediği gerekçesiyle kapatılmasını istemiştir. İtirazımız üzerine temsilciliğimizin kuruluşunun tescil edildiği tarafımıza bildirilmiştir. Yine Vakıflar Genel Müdürlüğü bu sefer müfettiş raporları doğrultusunda: BM Mülteciler Komiseri, AB Parlamentosu Temsilcisi ve AP İnsan Hakları Komiseri ile izinsiz görüşme yaparak ve ilgili oldukları konularda yazılı rapor vererek işbirliği yapmaktan; ayrıca açlık grevleri ve ölüm oruçlarına katılan ve sağlık sorunları nedeniyle cezaevlerinden salıverilen tutuklu ve hükümlülere sağlık hizmeti vermek amacıyla izinsiz yardım kampanyası düzenlemekten suçlu olduğumuza kanaat getirerek, TİHV Yönetim Kurulunun görevden alınması ve cezalandırılması için iki koldan yargı yolunu açmıştır. Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi'ndeki görevden almayla ilgili davanın üçüncü duruşmasına Davacı vekili gelmediği ve biz de devamını istemediğimiz için üç aylık süre içinde bir başvuru olmadığı takdirde davanın düşmesi ihtimali belirmiştir. İzinsiz yardım topladığımız savıyla Cumhuriyet Savcılığı'na ceza talebiyle gönderilen dosya savcılıkça Valiliğe havale edilmiştir. Valiliğin her yönetim kurulu üyesine ayrı uygulanmak üzere verdiği yüz ellişer milyonluk cezaya itiraz etmiş bulunuyoruz. Bu ayrıntılar, Türkiye'nin imzaladığı uluslararası sözleşmelerde ve özellikle BM İnsan Hakları Savunucularını Koruma Bildirgesinde yazılı yükümlülüklerin gözetilmediğini kanıtlamaktadır. Sürekli yargı ve idari tehdidi altındayız; ve bu soruşturma-yargılamalar, zamanımızın ve gücümüzün önemli bir bölümünün heba olmasına neden olmaktadır.

Geçen çalışma döneminin bir başka özelliği uluslararası görüşmelerimizin ve çalışmalarımızın yoğunluğudur. Amnesty International (AI), Human Rights Watch (HRW), FIDH, IRCT ilişkilerimizin gelişmekte olduğu en önemli uluslararası insan hakları örgütleridir. Ayrıca, İskandinav ülkelerinde AB üyesi diğer ülkelerdeki insan hakları örgütleriyle de temas halindeyiz. Dayanışma Komitelerimizle de daha sürekli iletişim içine girdik. Bu amaçla aylık bir bülten yayınlıyoruz. Ülke dışından gelen üniversite hocaları, öğrencileri, gazeteciler, Radyo ve TV kanalları muhabirleri, hükümet, siyasi parti ve parlamento temsilcileri de vakfımızı ziyaret etmişlerdir. Avrupa Konseyi'nin, Avrupa Parlamentosu'nun, AB Komisyonu Türkiye Temsilciliği'nin, AB Dönem Başkanı Büyükelçiliklerin ve diğer yabancı ülkelerin Ankara'daki Büyükelçilikleriyle ve bazı illerdeki temsilcilikleriyle de Türkiye'nin AB ile uyum sürecinin yoğunlaştırdığı bir ilişki ortamı yaşandı. Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı ile Strasbourg'ta, İlerleme Raporu sorumlusu Oostlander ile Ankara'da yapılan görüşmelerde de uyum süreci görüşüldü. Uluslararası Af Örgütü'nün Şubat 2004 tarihinde Türkiye'yi ziyareti sırasında ifade ettiği iyimserlik, AB üyesi ülkelerde ve AB'nin resmi ortamlarında da paylaşılmaktadır. Yıl sonundaki zirvede Türkiye'nin siyasi kriterleri yerine getirdiğine ilişkin bir karar çıkacağını tahmin ediyoruz.

Bu ortamlardaki görüşmelerde de en büyük bilgi kaynağımız Dokümantasyon Merkezimizin ürettiği günlük aylık yıllık raporlardır. Merkezimiz yönetim düzeyinde kurulan ilişkilerden bağımsız

olarak da yoğun olarak sorulara muhatap olmaktadır. Öğrencilerin ve lisan üstü çalışma yapanların bilgi edinmek ya da staj yapmak üzere başvurdukları önemli bir ulusal, uluslararası odak haline gelmiştir. Dokümantasyon Merkezimiz son iki yıllık çabalar sonucunda geçmiş yıllardaki gecikmeleri kapatmış yıllık raporların Türkçelerinin tamamını kitap haline getirmiştir. 1997 yılından itibaren eksik olan İngilizce çeviriler de tamamlanmış ve geçen yıl baskıya hazır hale getirilmiştir. İngilizce kitap basımları ekonomik nedenlerle bekletilmektedir.

Geçen yılda Vakfımız İnsan Hakları örgütleri ve toplumun değişik kesimleriyle de daha gelişkin bir ilişki yaşamıştır. Kuşkusuz İHD örgütsel ilişkilerimizin başında gelmektedir. FIDH Bölge Toplantısı ile Evrensel Bildirgenin yıldönümü toplantısını Ankara'da, İnsan Hakları Konferansını Mardin'de birlikte düzenledik. Derneğin düzenlediği yıldönümlerine ve etkinliklerine katıldık. Hemen tüm görüşmelerde Mazlum-Der, Helsinki Yurttaşlar Derneği ve Af Örgütü Türkiye Temsilciliği ile dörtlü bir katılım yaşadık. TTB, KESK VE BAĞLI SENDİKALAR, DİSK, TMMOB, HALKEVLERİ, TBB, TARİH VAKFI, ATÜD, PSAKD, ÇGD, ÇHD, ÖZGÜR ÜNİVERSİTE, BİLGİ ÜNİVERSİTESİ vb. örgütlerle insan haklarının savunulması ve geliştirilmesi uğraşlarında beraber olduk. Sanat Kurumu, TAYAD, İstanbul Kült Enstitüsü, Türk Demokrasi Vakfı, TESEV, SODEV de değişik nedenlerle geçen yıl ilişki içinde olduğumuz kuruluşlardır. DEHAP, EMEP, ÖDP, HAK-PAR, ÖTP çeşitli nedenlerle görüşme ve iletişim içinde olduğumuz siyasi partiler olmuştur.

Cezaevlerinden sağlık sorunları nedeniyle ceza infazları geçici olarak ertelenen ve TCK'nın 399. Maddesi uyarınca altı ay süre için salıverilen açlık grevi ve ölüm orucu katılımcıları Vakfımızın başvuruları da olan tutuklu ve hükümlülerin sorunlarıyla ilgilenmeye devam ettik. Onların, kalıcı hastalıkları nedeniyle, tekrar cezaevlerine kapatılmalarına karşı çıktık. Bu konuda Adalet Bakanlığı'na bu uygulamanın durdurulması için yazı yazdık. Kamuoyuna açıklamalarda bulunduk, ailesinin ve avukatlarının başvuruları üzerine, Abdullah Öcalan'ın tecrit koşullarının ortadan kaldırılması ve tedavi edilmesi taleplerini içeren bir mektubu Adalet Bakanı'na yolladık.

Genel değerlendirme bölümünde önemli bulduğumuz bazı konulara değindik. Vakıf çalışmalarını bir bütün oluşturduğundan Merkez ve Temsilciliklerimizin diğer etkinlikleri Çalışma Raporumuzun diğer bölümlerinde verilmiştir.

DOKÜMANTASYON PROJESİ

Dokümantasyon Merkezi, süregelen Günlük İnsan Hakları Raporu ve aylık insan hakları raporları çalışmaları dışında 2003 Yılı İnsan Hakları Raporu çalışmasını sürdürmektedir.

Dokümantasyon Merkezi'nde halen Barış Karacasu, Ebru Uzdil, Nurcan Turan, Nalan Özdemir ve Genco Dönmez çalışmaktadır. Helmut Oberdiek çalışmalarımıza dışardan destek vermektedir. Ayrıca, Bilkent Üniversitesi'nde doktora yapan Ayşe Sargın ve Başkent Üniversitesi dördüncü sınıf öğrencisi Barış Salmanoğlu, haftada birkaç gün gelerek vakıfta staj yapmaktadırlar.

Günlük İnsan Hakları Raporu'nun yayını eskisi gibi sürmektedir. İHD'ye, yurtdışındaki destek komitelerine, yurtiçinde ve yurtdışında yakın ilişki içinde olduğumuz insan hakları savunucularına Günlük İnsan Hakları Raporu ücret almadan gönderilmektedir. Aylık raporlar, Türkçe ve İngilizce olarak vakfın web sitesinde yayınlanmakta ve isteyenlere ücretsiz verilmektedir.

Kendi konusuna ilişkin toplantılara katılan, güncel olaylar ve yasal değişiklikler gibi konularda Yönetim Kurulu'nu bilgilendirme çalışmaları yapan Dokümantasyon Merkezi, TİHV'nin basın açıklamalarının yazılması ve dağıtılmasında aktif görev almaktadır. Basın açıklamaları ve bu kategori içinde değerlendirilecek diğer yazılar, basın kuruluşlarına gönderilmesinin dışında vakfın web sitesinde de yayınlanmaktadır.

Bu çalışmaların dışında Dokümantasyon Merkezi'nin zaman ve emek gerektirmesine karşın dışarıdan pek görünmeyen önemli bir işi de "bilgilendirme"dir. Hemen her gün büyükelçiliklerin, ilköğretimden yüksek lisansa kadar öğrencilerin ve yurtdışındaki insan hakları kuruluşlarının sorularıyla karşılaşan Dokümantasyon Merkezi çalışanları, istenen bilgiyi verebilmek için günlük rutin işlerini bırakarak çalışmak durumunda kalmaktadırlar. Bu istekler Dokümantasyon Merkezi'nin zaten yaptığı rapor çalışmaları (Türkiye'deki işkence olayları, sayısı) çerçevesinde olabildiği gibi araştırılması, yani zaman ve emek harcanması gereken diğer konularda da olabilmektedir. Örnek vermek gerekirse, büyükelçilikler zaman zaman sadece bir avukatın ya da kurumun telefonunu, bir duruşmanın tarihini öğrenmek için Dokümantasyon Merkezi'ni aramaktadırlar. Merkezimiz, bu istekler nedeniyle her gün telefonla üç-dört kez aranmakta, sık sık da merkeze gelen araştırmacılarla, öğrencilerle ya da diğer kuruluşların temsilcilerini bilgilendirmektedir. Merkezimiz ayrıca yabancı heyetlerle yapılan toplantı ve görüşmelerde zaman zaman tercüme yapma ve bilgilendirme sorumluluklarını da üstlenmektedir.

WEB sitesi

Web sitesi bu dönem içinde düzenli bir biçimde güncellenmiştir. Sitede şu anda aylık raporlar (Türkçe ve İngilizce) vakfın basın açıklamaları, insan haklarına ilişkin temel belgeler (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Kopenhag Kriterleri vs) bulunmaktadır. Siteden yerli ve yabancı insan hakları kuruluşlarına link verilmiştir.

Yayınlar

- 1) Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri
- 2) Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2000 Bildirileri
- 3) 2002 Türkiye İnsan Hakları Raporu
- 4) 2001 Türkiye İnsan Hakları Raporu (İngilizce)
- 5) 2003 Türkiye İnsan Hakları Konferansı Nihai Rapor ve Sonuç Bildirgesi

Ayrıca, 1997, 1998, 1999, 2000 ve 2002 yılı insan hakları raporlarının İngilizce çevirileri tamamlanmış, tasarruf önlemleri çerçevesinde hangi yolla yayınlanacağı (kitap ya da CD) konusunda henüz karar verilmemiştir.

TEDAVİ VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİ PROJESİ

2003 DEĞERLENDİRMESİ ve 2004 PROGRAMINA GİRİŞ

2003 yılında Adana Sosyal Hizmet Uzmanı Yusuf Demirci, Ankara psikiyatristi Dr. Özge Yener Duman, İstanbul psikiyatristi Dr. Süleyman Alper Tecer, İstanbul Sosyal Hizmet Uzmanı Yılmaz Özalp arkadaşlarımız bu çalışma biçimi ile aramıza katıldılar. HOŞGELDİLER. Ortamımıza yeni heyecan ve kuvvet getirdiler. Bundan sonraki çalışmalarını gönüllü olarak sürdürecektir olan Ankara psikiyatristi Dr. Sezai Berber'e teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Adana başvuru hekimi Dr. Mehmet Antmen'in 3 yıldır süren il dışı sürgününün sonlanması hepimizi son derece sevindirdi. Sağolasın Mehmet.

Diyarbakır başvuru hekimi Dr. Emin Yüksel'in 2.5 yıldır süren sürgününün mahkeme kararı ile, şimdilik de olsa, durdurulması hepimizi son derece mutlandırdı. Sağolasın Emin.

2003 yılı proje kapsamındaki çalışmaların sürdürülmesi yanısıra, aynı zamanda pek çok arkadaşımıza ve yönetim kuruluna açılan ya da sürmekte olan davaların yanısıra tüm merkezlerimize ve kimi gönüllü arkadaşlarımıza yönelik çok yönlü soruşturmanın gölgesinde geçmiştir. Öte yandan yıl içinde Tedavi ve Rehabilitasyon koordinatörlüğü başlığındaki kimi gelişmeler çalışmalara şu ya da bu ölçüde etkilemiştir.

1) İstatistiki Bazı Bilgiler:

2003 tahmini başvuru sayısı 850 idi, gerçekleşen ise 924 oldu. Söz konusu nispi artış esas olarak uzun süreli (1993 ve sonrası 10 yıl ve üstü cezaevinde kalanlar) cezaevinde kalanların salınmasından -yıl içinde 337- kaynaklanmıştır. Bu sebeple başvurularımız içinde uzun süreli cezaevi öyküsü olanlar da görünür bir artış söz konusudur.

Başvuru sayısının 924 olduğu gözönüne alındığında, yıllık toplam başvuru sayısı geçen yıldan (965) önemli bir farklılık arzetmemektedir. 2003 yılı içinde işkenceye maruz kalan başvurularımız ise 342 olup, bu başvuruların çeşitli özelliklerine ilişkin kısa sürede bir çalışma yapılması yararlı olacaktır. (2002 yılı içinde işkenceye maruz kalan başvuru sayısı 365 idi.)

924 başvurunun dökümü;

Akut	271
Kronik	653
Kadın	225
Erkek	699
Çocuk	33
Beş il	135
Adana	193
Ankara	64
Diyarbakır	195
İstanbul	312
İzmir	160
Sosyal Destek	132

2003 yılı içinde vakfımıza başvurup da tedavilerini üstlendiğimiz açlık grevcisi sayısı 40'dır. Bu yeni başvuruların yanısıra 119 açlık grevcisi halen tedavi ve rehabilitasyon programındadır. Bugüne kadar ise toplam 563 açlık grevcisi tedavi ve rehabilitasyon programına alınmıştır.

2- Tedavi ve rehabilitasyon projesinin geliştirilmesi:

a) Başvurularımız içinde uzun süreli cezaevi öyküsü olanlar da görünür bir artış söz konusudur. Önümüzdeki yıl için de benzer beklentinin olması bu konudaki, özellikle tedavi ve rehabilitasyon yaklaşımları açısından, çalışmalarımızın yoğunlaştırılması gereğini ortaya koymaktadır.

b) Başvurularımıza yönelik ruhsal tedavilerin yoğunlaşması önümüzdeki dönem çalışmalarımızı planlamak açısından önem arz etmektedir.

c) Dünyada derinleşen eşitsizlikler ve özellikle "gelişmiş diye adlandırılan ülkelerin" insan hareketliliğini sınırlama, dahası kendi ülkelerindeki mültecilerin geri gönderilmesi programlarını hızlandırma çabaları başta olmak üzere çeşitli gerekçeler ile "mültecilik" meselesi tedavi ve rehabilitasyon çalışmaları açısından daha ağırlıklı bir gündem olmuştur.

Bu konuda;

1. Yurtdışındaki kişilerin Türkiye'ye geri gönderilme girişimleri konusundaki yaklaşımımıza ilişkin Ankara ve İzmir'in hazırlayacağı taslak yol gösterici olacaktır.

2. İnsan hareketliliğinde önemli kavşaklardan biri olan ülkemizde söz konusu kişilerin işkence görme nedeniyle olan başvuru taleplerine yönelik bugüne kadar ki yaklaşımımızın güncelleştirilerek, ortaklaştırılmasında yarar olacaktır.

d) Adana ve Diyarbakır merkezlerinde psikiyatrist arkadaşların olmaması çalışmalarımızı olumsuz etkilemektedir.

e) Merkezler arası farklılıklar olsa da, özellikle Adana ve Diyarbakır'da olmak üzere, gönüllü hekimler konusundaki kimi zayıflamalar üstünde hassasiyetle durulması gereken bir durumdur.

f) Özellikle İstanbul'daki arkadaşlarımızın başlattığı kendimize yönelik "kişisel değerlendirme" formlarının geliştirilerek, uygulamanın 2004 yılında tüm merkezlerde yaygınlaştırılması yararlı olacaktır.

g) İlgili bölümlerde anılan denetim ortamının sıkışıklığından belli ölçüde de olsa kurtulmak ve yanısıra daha düzenli ve etkin bir çalışma ortamının yaratılması gerekçeleri ile İstanbul tarafından gündeme getirilen "iktisadi işletme" konusunun çalışma ilke ve tarzımıza hürmet etmek kaydı ile uygun formülünü bulmak 2004 başının önemli bir gündemi olmuş durumdadır. Bu konuda temel ihtiyaçlar ışığında avantaj ve dezavantajlara yer veren risk analizi çalışmasının İstanbul'lu arkadaşlar tarafından yapılması, ayrıca Sağlık Bakanlığı ve ilgili birimlerden gerekli bilgilerin alınması planlandı.

h) 2003 yılı programına alınmış olmasına karşın TİHV'de yeni başlayan arkadaşlar için eğitim modülü, nörolojik muayene ve üst ekstremitte ortopedik değerlendirme modülü hazırlıkları başlatılamamıştır. 2004'de ertelenen "Ağrı" toplantısının da katkısı ile bu konular 2004 yılında gerçekleştirilmek durumundadır.

i) Yine 2003 programında yer alan tedavi ve rehabilitasyon projesi kapsamında "Arşiv ve Dokümantasyon" çalışmaları yeterince etkin sürdürülememiş, 2004 programına yeniden alınmıştır.

j) Hukuk projesinin etkin uygulanamamış olması tedavi ve rehabilitasyon projesinin etkinleştirilmesi açısından talihsiz olmuştur.

3- Açlık grevi çalışmaları:

-2003 yılı içinde bize başvurup da tedavilerini üstlendiğimiz açlık grevcisi sayısı 40'dır. Bu yeni başvuruların yanısıra 119 açlık grevcisi halen tedavi ve rehabilitasyon programındadır. Bugüne kadar ise toplam 563 açlık grevcisi tedavi ve rehabilitasyon programına alınmıştır.

-Açlık grevcisi başvurularımıza yönelik tedavi ve rehabilitasyon programları sürdürülmesine karşın, özellikle mevcut raporların geçersiz sayılıp, yeniden cezaevlerine alınma çabaları başta

olmak üzere, kimi gerekçelerle başvurularımız ile ilişkilerimizin sürdürülmesi konusunda sorunlar ortaya çıkmaktadır. Açlık grevi yapanların uzun süreli tedavi ve rehabilitasyon programların sağlanması öncelikli gündemlerimizden biri olmak durumundadır.

-Özellikle TCK 399'un kötü niyetli uygulama çabası sonucu salınan kişilerin cezaevine geri alınma konusuna ilişkin özel bir çalışma planlanmak durumundadır.

-Yakın zamanın en acılı deneyimlerinden birisi olan açlık grevlerine ilişkin sürecin bilgiye dönüşmesi ve yaygınlaştırılması konusundaki sorumluluğumuz İstanbul'da başlamış bir bilimsel çalışma ve başlatma arzusunda olduğumuz özel bir proje vesilesi ile yerine getirilmeye başlanmıştır. 2004'de bu konuda daha sistemli bir çalışma planlanmak durumundadır.

4- Sosyal destek projesi:

2003 yılında sosyal destek projesinin daha etkin uygulanmış olması Tedavi ve Rehabilitasyon projesinin etkinliğini arttırmıştır.

2003 yılı içinde 132 başvuru proje kapsamına alınmıştır. Ayrıca sosyal hizmet uzmanlarına yönelik bir günlük eğitim programı gerçekleştirilmiş, bu alana yönelik bir bilimsel çalışma planlanmaya başlamıştır.

Bu çalışmanın tedavi ve rehabilitasyon ekibi bütünlüğü içinde gerçek amacına yönelik uygulanmasının önemine dikkat çekildi.

Proje uygulamasında, özellikle son iki yılın olumlu deneyim ve birikimler ile bizden ve/veya ülkenin özel koşullarından kaynaklanan güçlükler ışığında sosyal desteğe yönelik çalışmaların amaca uygun olarak, mevcut imkanlar çerçevesinde, önümüzdeki yıl da sürdürülmesinin yararı vurgulanmıştır. Tedavi ve rehabilitasyon projesinin başından beri amaçları içinde önemli yer tutan sosyal destek başlığına bundan sonra daha açık yer verilmesi yanısıra, yeni olası kaynaklar için mevcut çalışma da gözden geçirilerek elde hazır bir proje olmasının yararı paylaşıldı.

5- Beş şehir projesi:

Çeşitli sebeplerle uzun süredir gerçek amacına denk düşecek şekilde uygulanamayan beş şehir projesinin gerekliliği ortaya kondu. Mersin ilişkileri dahil, 5 şehir projesini etkinleştirme önemli bir ihtiyaç olarak önümüzde durmaktadır.

6- Eğitim-bilimsel çalışmalar:

a) IRCT'nin yaşadığı kimi sorunlar IRCT ile ilişkilerimize de yansımıştır. IRCT ile bundan sonraki ilişkilerimizin tartışılması önümüzdeki dönemin gündemidir.

b) Bununla birlikte IRCT Bölgesel Güçlendirme programına etkin katılım sağlanmıştır.

c) Belli ölçüde IRCT içindeki sorunların da sonucu olarak, işkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyonuna ve özellikle kimi Avrupa ülkelerindeki mültecilere yönelik kimi inisiyatiflerin çalışmalarına da etkin katılım sağlanmıştır. Gerek kendi çalışmalarımız, gerekse de uluslararası ortama katkımız açısından bu konu önümüzdeki yıl da gündemimizde olmak durumundadır.

d) Yıl içinde özellikle İzmir'deki İstanbul protokolü eğitimi uygulamalarının yararı ortada olup, bu uygulama sonuçlarından da yararlanarak bu eğitim programlarının yaygınlaştırılmasının gereği ortaya konmuştur. Yine 2003 yılında başlayan İstanbul protokolünün uluslar arası uygulama projesinin etkinleştirilerek sürdürülmesinin yararına değinilmiştir.

e) İstanbul Protokolünün doğal bir sonucu olması yanısıra, Cezaevi Protokolü çalışmasına da katkıda bulunacak "Gözaltı mekanlarını gözleme el kitabı" çalışması başlamış olup, 2004 'de bitirilmesi planlanmıştır.

f) Ruhsal tedavide bir süredir geliştirilen EMDR programının ikinci bölümünün gerçekleştirilerek katılımcıların sertifikalandırılması ve uygulamaların başlaması yararlı olmuştur.

g) 2003 yılı içinde gerçekleştirilmesi planlanan "Ağrı" ve "Travma" toplantılarının çeşitli

gereksinimler ile ertelenmesi talihsizlik olmakla birlikte, her iki toplantı 2004 yılı ilk dönemi için planlanmıştır.

7- Bilimsel araştırmalar:

a) "Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi" çalışması, özellikle bir arkadaşımızın tez konusuna dönüşmesinin de katkısı ile, 2004'de çalışmalarımıza ışık tutacaktır.

Tez konusunun;

Yakın amacı;

- İşkence mağdurlarının sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesi,
- Aldıkları hizmet kalitesi ve yeterliliğinin değerlendirilmesi,

Uzak amacı ise;

- İşkence mağdurlarının korunması, sosyal yaşama adapte edilmeleri için yeni argüman ve politikalar geliştirerek bunların ilgili kurumlar seviyesinde tartışmaya açılmasının zorlanması,
- Kullanılan "Yaşam Kalitesi Ölçeği"nin "İşkence mağdurlarının" yaşam kalitesinin ölçülmesinde eksik kalan yönlerinin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi ve böyle bir gereksinimin hissedilmesi durumunda "İşkence mağdurlarına" yönelik yeni ölçek geliştirilmesi için

tartışma başlatılması olarak belirlenmiştir.

Çalışmada kullanılacak ölçek, dışlama kriterleri, depresyon tanısının klinisyenlerce konulması, çalışmada yer alacaklara yönelik eğitim modülü gibi konuların berraklaştırılması ile yazılı hale getirilecek çalışmanın vakıf ilgili ortamlarında Şubat sonuna kadar tartışmaya açılması planlandı.

b) Açlık grevine ilişkin çalışmalara açlık grevi bölümünde yer verilmiştir.

c) Thorakal travmalarda sintigrafik yöntemlere ilişkin retrospektif çalışmanın planlanması (Koordinasyon: İzmir'li arkadaşlar)

d) Ağrının tespitinde görüntüleme yöntemleri

8- Alternatif adli tıp raporlama çalışmaları:

Rapor ve alternatif adli tıp rapor çalışmaları bu yıl da sürdürülmüştür. Ancak tüm merkezlerimizde epikriz ve raporlama konusunun etkinleştirilerek, ortaklaştırılmasında yarar vardır. Bu konuda Şubat 2004 sonuna kadar hazırlanması planlanan formatın tartışmaya açılması bu konuda mesafe aldıracaktır.

9- Cezaevi çalışmaları:

Önemli iddiaların olduğu Adana Kürkçüler Cezaevi ve yeni açılan Diyarbakır D tipi cezaevine yönelik bir program geliştirme ihtiyacı söz konusudur.

İzmir'de Vakfın da içinde yer aldığı "cezaevi izleme komisyonu" girişimi üstünde çalışmaya değer bir deneyimdir. Komisyon çalışmaları çerçevesinde "Cezaevi ziyareti el kitabı" hazırlıkları başlamıştır.

2001 yılında başlattığımız ve uluslararası düzeyde planlamaya çalıştığımız "Cezaevi Protokolü" çalışmaları 2003 yılında etkin olarak sürdürülememiştir. Bu çalışmaların 2004 içinde etkinleştirilmesi planlanmaktadır.

10- Yeni uygulamaya sokulan bilgisayar programı:

Yeni bilgisayar programına alışma ve uygulamayı başlatma yıl içinde oldukça zaman ve enerji alan, önemli bir uğraş alanına dönüşmüştür. Bu sebeple, programın amaca uygun uygulamaya sokulması 2004 başının önemli gündemi olmak durumundadır.

7 Ocak 2004/Başvuru dosyasının kesinlik kazanması ve programdaki formların tek tip haline getirilmesi,
12 Ocak 2004/Programın modüllerinin hazırlanabilmesi için önerilerin iletilmesi,
Ocak ayı içinde Ümit Şahin'in merkezlere ziyaretinin gerçekleştirilmesi,
Ocak sonu itibari ile programın her açıdan hazır hale getirilmesi,
Şubat başı itibari ile "olağanüstü bir çalışma" ile veri girişlerinin hızlandırılması.

11- Yayın faaaliyeti:

-2002 yılı Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri raporunun basımındaki gecikme kısa sürede geciktirilecektir.

-2003 yılı Tedavi ve Rehabilitasyon raporunun (2002 gecikmesi de gözönüne alındığında) mümkün olan kısa sürede yayınlanması için "olağanüstü bir çalışma ortamı" planlanacaktır. Kuşkusuz bu konu yeni bilgisayar programının tüm merkezlerde, en kısa sürede, amaca uygun kullanıma sokulması ile yakından ilgilidir. Bu arada veri toplama tekniklerinin ortaklaştırılması ve bizim tanımımız çerçevesindeki işkence olgusunun berraklığının önemi vurgulandı

2003 rapor basım takvimi;

Nisan sonuna kadar verilerin Ankara'ya iletilmesi,

Nisan sonuna kadar raporda yer alacak yazıların temini, (izolasyon, sosyal destek çalışmamız, EMDR, TCK 399'dan yeniden cezaevine alınma girişimleri, Bakımverenlerin bakımı gibi) Nisan sonuna kadar her merkezin raporun değerlendirme bölümündeki konulara uygun yer verilecek başvurular ile ilgili küçük öykü ya da yazıların iletilmesi,
Haziran ayında rapor basımının sağlanması.

12- Ortamımıza yönelik baskılar:

2003 yılı pek çok arkadaşımıza ve yönetim kuruluna açılan ya da sürmekte olan davaların yanısıra çok yönlü soruşturmaların gölgesinde geçmiştir. Yine "izinsiz tedavi merkezi açmak" iddiası ile tüm merkezlerimize yönelik malum denetlemeler ve Ankara'daki kimi gönüllü arkadaşlarımıza yönelik "izinsiz muayene açmak" iddiaları ile sürdürülmek istenen inceleme ve soruşturmalar çalışma ortamımızı etkilemiştir. Bu çerçevede özellikle 1996 Adana davasında beri tartıştığımız gönüllü arkadaşlarla gerekli ölçüde daha görünür ve güvenli ilişkiler üstünde durulmasında yarar olacaktır.

13- Bakımverenlerin bakımı:

Başta Diyarbakır olmak üzere bakımverenlerin bakımı programının gerekliliği ortada iken programın yeterince hızlı uygulamaya sokulamaması talihsizlik olmuştur. Ocak 2004'den itibaren Diyarbakır programının başlamış olması, konunun TİHV bünyesinde daha sistematik ve bütünlüklü ele alınarak planlanmaya başlanması belli ölçüde olumlu bir durum oluşturmuştur. Bu çerçevede mevcut deneyimler gözönüne alınarak ve hazırlıkları yapılarak 2004 ilk üç ayı içinde tüm ekibin katılımı ile bir toplantı planlanmıştır.

Ayrıca sekonder travmaya maruz kalmış avukatlara yönelik yapılabileceklerin tartışmasında da yarar görülmüştür.

14- Finansman konusu:

Gerek salt tedavi gerekse de tedavi merkezleri toplam giderlerinde artış olmuştur. Bu konuda detaylandırılmış bir çalışma yapılmaktadır.

Değerlendirme kapsamında önceki toplantılarda da ortaklaştırılan kimi konuların bir kez daha anımsanmasında yarar olacaktır;

Buna ilişkin kimi alt başlıklar;

-İşkence ile ilgili olmayan hususların ilk/ön tedavilerinin yerine getirilmesinin, esas olarak, uygun olacağı paylaşıldı.

-Kesin işkenceye bağlı hususların tedavilerinin, yakınmalar tekrarlırsa ya da yarım kalan tedavinin yeniden başlatılma ihtiyacı ortaya çıkarsa, mümkün olduğunca sonuna kadar sürdürülmesi bir kez daha hatırlandı.

-Yakınmaların tekrarlaması ya da yarım kalan tedavinin yeniden başlatılma ihtiyacı çıktığında, kesin işkenceye bağlı hususlar değil ise, ilk/ön tedavilerin yapılmasının, esas olarak, uygun olacağı paylaşıldı. (Her olayın kendi somut koşullarında değerlendirilmesi prensibi ile birlikte)

-Başvuru kapsamı için toplumsal olay kavramının kullanılmaması, geçerli olan "özgürlüğünden alıkoyma" halinin değerlendirilmesinde her bir olayın somut koşullarında değerlendirilmesinin yararına değinildi. Bu konuda senaryolar üzerinden tartışmaların yararlı olacağı vurgulandı.

-Başvuru kabulünden kastın tedavi ve rehabilitasyon isteminin varlığı bir kez daha hatırlandı. TİHV'nin nerede olursa olsun işkence görenler için tedavi ve rehabilitasyon hizmeti vermeye, somut koşullar el verdiğince- çeviri, bilgiye ulaşma vb.-, çabalaması gereği ortaya kondu.

-Rapor alma istemlerinin doğru adresinin tabip odaları olması gereği vurgulandı.

-Adana merkezinin nakiller ile ilgili kaygıları paylaşıldı. Nakillerde her halükarda yeterli bilgilerin nakledilmesinin esas olması gereği ortaya kondu.

15- Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezlerinin Diğer Etkinlikleri

Adana Temsilciliği

Temsilciliğimiz 14 Mart Tıp Bayramı, 26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü, 10 Aralık İnsan Hakları Haftası nedeniyle Adana'da etkin çalışmalarda bulunmuştur. Merkezimiz ve yerel örgütler tarafından düzenlenen etkinliklere de katılan temsilciliğimiz, Vakfımızın Sosyal Destek Projesi ile ilgili olarak da Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü başta olmak üzere bir çok kurum ve kuruluşlarla işbirliği için görüşmeler yapmıştır. Ulusal ve uluslararası düzeyde çalışmalara katılmıştır. 2001 yılında Sosyal Destek Projesi'nden 3 kişi, 2002 yılında 15 kişi (1 yetişkin, 14 öğrenci), 2003 yılında da 30 öğrenci 7 yetişkin yararlanmıştır.

Temsilciliğimiz, İ.Ü. Çapa Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanı, Tutuklu Hükümlü Ailelerle Yardımlaşma Derneği, Şavaş Karşıtları Platformu, Nüklüer Savaşa Karşı Hekimler Birliği, İsveç Büyükelçiliği, HADEP, İHD, Tuhayder temsilcileri tarafından ziyaret edilmiştir.

Ankara Tedavi Merkezi

Önceki yıllardan daha yoğun olarak 2003 yılında, merkez çalışanlarımız başta vakfı temsil olmak üzere yurtdışı ve yurt içi çeşitli toplantı, konferans, panel, seminer vb etkinliklere katıldılar. 2003 yılı, başvurularımıza yönelik çalışmalarımıza ek olarak, vakfın genel yapılanması içerisinde her bir arkadaşımızın etkin görevler üstlendiği ve sürdürdüğü bir yıl olmuştur. 2002-2003 yıllarını kapsayan Sosyal Destek Projesinin koordinatörlüğü ağırlıklı olarak Merkezimiz tarafından yürütülmüştür. Artık genelekselleşen ve "Geleneksel Gönüllü Yemeği" nin bu yılki organizasyonunda, gönüllülerimize yönelik olarak Sağlık Bakanlığı tarafından başlatılan kimi girişimler nedeniyle önceki yıllara oranla daha hassas davranmamızı gerekli kılan gelişmeler olmuştur.

Diyarbakır Temsilciliği

Temsilciliğimiz, Vakıf merkezi ve yerel örgütler tarafından düzenlenen etkinliklere katılarak vakfımızı temsil etmiş, görüş belirtmiştir. Temsilciliğimiz Belçika Mülteciler Başvuru Komisyonu, Kürt İnsan Hakları İnisiyatifi, Berlin İşkence Mağdurları Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi, Edduba Araştırma Merkezi, Avrupa Komisyonu, ABD Büyükelçiliği, ABD Adana Konsoloslugu temsilcileri ve Washington'dan bir heyet tarafından ziyaret edilmiştir.

Diyarbakır Temsilcimiz M.Sezgin TANRIKULU hakkında Diyarbakır 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen "Vakıf Temsilciliğinden Olağanüstü Hal Bölgesine Sokulması Yasak Yayın Bulundurma" iddiası ile ilgili kamu davası da beraatla sonuçlanmıştır. Temsilcimiz hakkında

Diyarbakır 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde TCK 159. maddesine muhalefetten açılan dava ile Diyarbakır 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde "görevi kötüye kullanma" iddiasıyla açılan (ve beraatla sonuçlanan) kamu davası ise halen devam etmektedir. Temsilciliğimiz başvuru hekimi Dr. M. Emin Yüksel hakkında açılan ve Diyarbakır 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava sonucunda ise M. Emin Yüksel hakkında beraat, Recai Aldemir hakkında ise görevi ihmalden ceza tesis edilmiştir. Verilen ceza paraya çevrilip ertelenmiştir. Recai Aldemir hakkında verilen ceza temyiz edilmiştir.

İstanbul Temsilciliği

İstanbul Temsilciliğimiz bu dönemde yoğun tedavi hizmetlerinin yanı sıra dış ilişkilerde de yoğunluk yaşamıştır. Uluslararası Af Örgütü, Raoul Wallenberg Institute of HR and Humanitarian Law (bir grup hukukçu), IFRO (2 kişi), İsviçre Büyükeçiliği (Lorenzo Rossi-Fatma Özkan), Dünya Doktorları Kurumu (hekimler), Bilim Laboratuvarı (Dr.Sulbiye Halis), Almanya (bir grup), Kanada (Konsolosluk), Avrupa Konseyi (yetkilisi John Dalkvisen, Alexander-Ebru Kuş), Hollanda (Konsolosluk), Per Stadic, ABD (Konsolosluk), Almanya (Heinrich Böll Vakfı-bir grup rahip), İsveç (Parlementerler), Amnesty International (yetkilisi Gunilla Odin), Finlandiya (bir grup kadın), Finlandiya Destek Komitesi (Asko Rauta), Avrupa Komisyonu (sorumluları Marie-Sofie Sveidqvist-Toby King), İngiltere Konsololuğu (yetkilisi Najma Bouakaze-Khan), AI Türkiye Masası sorumlusu (Emma Sinclair), İsveç (bir grup öğrenci-bir öğretmen) ilişki kurulan ortamlar olmuştur. Yabancı basın ve tv kanallarıyla da görüşmeler yapılmıştır; BBC, Portekiz TV'si, Kanadalı gazeteci Dan Gardnel.

Temsilciliğimiz SODEV'in İnsan Hakları Haftası toplantısına, Hollanda Konsololuğu'nda düzenlenen MADRA toplantısına, Cinsel Sağlık toplantısına ve Ders Kitaplarında İnsan Hakları Konulu Projenin toplantısına katılarak Vakfımızı temsil etmiş, görüş belirtmiştir. Temsilciliğimiz tarafından Yaşam Evi ziyaret edilmiş, Sinema Projesi'yle ilgili olarak da Metin Yeğin ile görüşme yapılmıştır. Temsilciliğimize Bilgi Üniversitesi öğrencileri derse gelmiş, ayrıca İHD İstanbul Şubesi Cezaevi Komisyonu, Çadlı insan hakları savunucusu Süleyman Genggeng, Dr. Aziz Arıcı, Rona Abay, TESEV temsilcileri ile yerel gazete, radyo ve tv kanallarıyla da görüşmeler yapılmıştır; Yeni Şafak Gazetesi, Medya TV, Sabah gazetesi, Açık Radyo. 1993 yılında aramızdan ayrılan kurucu üyemiz Emin Galip Sandalcı'nın ölüm yıldönümü anmasına da katılım sağlanmıştır.

İzmir Temsilciliği

TİHV çalışmaları çerçevesinde ülke dışı ve ülke içinde, raporun diğer bölümlerinde de yer verilen çok sayıda bilimsel toplantıya katılmıştır. 10 Aralık İnsan Hakları Haftası nedeniyle İzmir Tabip Odası, İzmir Barosu, İHD ve ÇHD'yle ortak etkinlikler düzenlenmesinin yanı sıra işbirliğinin daha geliştirilmesi ve il sınırları içerisinde işkenceye karşı mücadele eden çeşitli kurumlar arasında koordinasyon sağlanması için görüşmeler yapılmıştır. Başta çalışma arkadaşlarımız olmak üzere pek çok dava ortamı için de dayanışma ortamları kuvvetlendirilmiştir.

Temsilciliğimiz AB'den bir grup, Alman Konsolosu, Finlandiya Destek Komitesinden Jouni Prilla ve arkadaşları, Almanya Bielefeld Üniversitesi'nin değişik fakültelerinden yaklaşık 16 kişilik öğrenci grubu ve Norveç Konsolosuğundan birinci sekreter Mrs. Ghzeel, Inge Genefke, Torben Lund, Poul Nielsen, Elsa Lepennec tarafından da ziyaret edilmiştir. Hamburg eyalet başbakanı ile birlikte toplam 29 kişilik bir grupta işkencenin önlenmesinde TİHV'nin çalışmalarını esen alan bir ziyaret yapmışlardır. Almanya'dan gelen Dr. Neşmil Kasumlu ile "bakım verenlerin bakımı" toplantıları yapılmış, Alman Barış Örgütü referansı ile yine Almanyadan Kati temsilciliğimizde staj yapmıştır. TBMM İnsan Hakları Komisyonu üyeleri ile de İzmir'de insan hakları alanında çalışma yapan kurum temsilcileri ile Vakfımızda bir toplantı yapılmıştır. Temsilciliğimiz, Manisalı Gençler davası avukatları ile yaptıkları toplantı sonrasında da dosyanın Yargıtay'da gecikerek davanın zaman aşımına uğraması ve polislerin cezasız kalması tehlikesine karşı uluslararası bir kampanyanın oluşturulması görevini üstlenmiştir.

SOSYAL İLİŞKİLER

Her yıl olduğu gibi 2003 yılında da Türkiye İnsan Hakları Vakfı insan hakları ihlalleri, hakların korunması-kullanılması ve de işkence görenlerle dayanışma, işkencenin önlenmesi için oluşturulan platformlara katılma konularında tüzüğünde belirtilen çerçeveler dahilinde yurtiçi ve yurtdışı sivil toplum örgütleri, meslek örgütleri ve resmi kurumlarla çeşitli toplantılar ve çalışmalar yapmıştır. Ayrıca yine amaçları doğrultusunda çağrılı olduğu toplantılara da katılarak TİHV'nin temsil edilmesi sağlanmıştır.

KURUMSAL İLİŞKİLER

Çağdaş Kadın Gençlik Vakfı'nın yürüttüğü 'Kadının İnsan Hakları Projesi' çerçevesinde 'Kadına Uygulanan Şiddet ve Başetme Yolları' konusunda 2 ayda bir düzenlenen panellere konuşmacı olarak katılmış ve eviçi şiddet-kamusal şiddet konusunda konuşmalar yapılmıştır (değişik kadın grupları için).

T.B.M.M'de Komisyon ve Alt Komisyonlarda Türk Ceza Yasası'ndaki değişikliklerin konuşulduğu sırada diğer Sivil Toplum Örgütleri ile birlikte çalışmalar yapılarak "kadına yönelik işlenen cinsel suçlara ilişkin cezaların artırılması "için önerilerde bulunulmuş, baskı unsuru oluşturmak için yıl boyu çaba harcanmıştır.

ÇHD'nin öncülüğünü yaptığı İnfaz Yasasında Değişiklikler konusunda bir dizi toplantıya katılmıştır. (Bu çerçevede TAYAD'lı ailelerin bazı eylemlerine destek verilmiştir.)

Sosyal Hizmet Yüksekokulu tarafından Antalya'da düzenlenen 'Yoksulluk ve Sosyal Hizmet Sempozyumu'na katılmıştır.

Ankara Tabip Odası ve Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından düzenlenen Küreselleşme ve Kadın Sağlığı sempozyumuna katılmıştır.

Okullarda oluşturulan 'İNSAN HAKLARI KOLU'nda görev alan öğrencilerin gereksinim duydukları kaynakve belgeler sağlanmış ve gerekli bilgilendirme ve danışmanlık yapılmıştır. (12 ilköğrenim kurumu, lise vb.)

Geçen yıllarda da olduğu gibi ;

-Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin insan hakları alanında çalışmakta olan örgütlerle ilişkiye geçmeleri için program önerilmiş ve bu programın yaşama geçirilmesi sağlanmıştır. Ayrıca TİHV çalışmaları ve işkencenin önlenmesi konularına ilişkin konferanslar verilmiştir.

-Yurtiçi ve Yurtdışında insan hakları ve sivil toplum kuruluşları konusunda eğitim çalışmaları yapan kişilere, Kurum ve Kuruluş temsilcilerine de vakıf tanıtımı, hak ihlalleri doğrultusunda bilgilendirme yapılarak katkı sunulmuştur.

T.C. BAŞBAKANLIK İnsan Hakları Başkanlığı (İHB) koordinatörlüğünde oluşturulan ÜST DÜZEY DANIŞMA KURULU toplantıları

İHB, Avrupa Birliği Komisyonu-Avrupa Konseyi, İç İşleri Bakanlığı, Dış İşleri Bakanlığı, Ankara-İstanbul-İzmir-Diyarbakır Valilikleri, İnsan Hakları Eğitimi On Yılı Ulusal Komitesi, İHD, Mazlum-Der ve TİHV temsilcilerinin katılımıyla toplantılar yapılmaktadır.

28.01.2003 tarihinde yapılan toplantıya TİHV adına Dr.Ümit Erkol katılmıştır. İnsan hakları bilincinin geliştirilmesi amacıyla hazırlanan proje konusunda değerlendirme yapılmıştır. Broşür, poster hazırlama, TV yayınlarında kullanılmak üzere spot programlar hazırlanması, eğitim seminerleri yapılması, inceleme gezileri yapılması önerileri üzerine tartışmalar yapılmıştır.

Bu toplantı sonucunda, İl ve İlçe İnsan Hakları Kurullarına yönelik, sivil toplum kuruluşlarına yönelik ve basın mensuplarına yönelik toplantılar yapılmıştır.

10 Aralık 2003 günü NTV Televizyonunda 10 saatlik canlı yayın gerçekleştirilmiştir.

İkinci toplantı 09 Ocak 2004 tarihinde yapılmıştır. Toplantıda TİHV ' yi Dr. Ümit Erkol temsil etmiştir. Etkinlikler hakkında bilgi verilmiş, yuvarlak masa toplantılarına ait değerlendirmeler sunulmuş ve değerlendirmeler yapılmıştır. Görsel ve işitsel malzeme hazırlama çalışmaları konusunda bilgi verilmiş, görüş ve öneriler alınmıştır.

T.C.BAŞBAKANLIK İNSAN HAKLARI DANIŞMA KURULU

"İnsan Hakları Danışma Kurulunun Kuruluş Görev ve İşleyişi Usul ve Esaslar Haskkında Yönetmelik", 23 Kasım 2003 Tarihli 25298 numaralı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. 21 resmi kurumun temsil edildiği Danışma Kurulu'nda 6 öğretim üyesi ve 51 meslek örgütü, sendika, vakıf ya da dernek temsilcisi olmak üzere 78 üye bulunmaktadır. TİHV adına TİHV Başkanı Yavuz Önen İHDK'ya katılmaktadır.

Danışma kurulunun aldığı bir kararla "alt komisyonlar" oluşturulmuştur. TİHV bu alt komisyonlardan "İşkencenin Önlenmesi Alt Komisyonu" başkanlığı, sekreteryası ve raportörlüğünü yürütmektedir. Başkanlığını Yavuz Önen, Sekreteryası ve raportörlüğü Dr.Ümit Erkol yürütmektedir. İlk raporunu hazırlayan komisyon olmuş, rapor taslağı tartışılarak karara bağlanmış, gereği yapılmak üzere sunulmuştur.

"İnsan Hakları Birimlerinin Yeniden Yapılandırılması Alt Komisyonu" TİHV Yavuz Önen ve Dr.Ümit Erkol tarafından temsil edilmektedir. Komisyon Başkanlığını TİHAK adına katılan Nevzat Helvacı, raportörlüğü Bülent Atamer yapmaktadır. Komisyon çalışmalarını tamamlamış, raporunu Danışma Kurulu'na sunmuştur.

İnsan Hakları Danışma Kurulu ilk toplantısında Prof.Dr.İbrahim Kabaoğlu'nun başkanlığında bir başkanlık divanı oluşturmuştur.

İHDK ABD ve İngiltere'nin Irak'ı işgaline karşı çıkmış ve ülkemizin bu savaşın tarafı olmamasını talep eden bir kararı almış, kamuoyuna açıklamıştır. TİHV, diğer demokratik kurum temsilcileri ve öğretim üyelerinin de katılımıyla bu kararın alınmasında önemli bir rol oynamıştır. (Ek İHDK 08 Ekim 2003 tarihli 5. Toplantısı Basın Duyurusu)

TİHV zaman zamanda kurul çalışmalarına yönelik eleştiri ve önerilerini yazılı olarak sunarak çalışmalara katkıda bulunmuştur (Ek 29 Temmuz 2003 tarihli yazı).

Doç.Dr.Vahit Bıçak'ın İnsan Hakları Başkanlığı'na atanmasını takip eden günlerde, gerek İHDK işleyişine dönük müdahaleci tutumlar gerekse kurula yeni üyelerin alınmasında izlenen keyfi ve müdahaleci yaklaşım İHDK içerisinde basına ve kamuoyuna da yansıyan bir dizi tartışmanın yaşanmasına neden olmuştur. TİHV bu süreçte İHDK' nın bağımsızlığının sağlanması yönünde tutum almıştır. (Ek gazete haberleri ve 08 Ekim 2003 tarihli toplantının konu ile ilgili kararı)

Müdahaleci tutumlar karşısında İHDK içerisinde bulunan bir grup örgüt temsilcisi ve öğretim üyesi ile değerlendirme toplantıları yapılmıştır. Bu toplantıda alınan kararlar doğrultusunda üretilen yazılı metinler Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullah Gül başta olmak üzere ilgililere iletilmiştir. Yine yapılan görüşme ile görüşlerimiz Sayın Bakan'a iletilmiştir. (Ek, 08 Aralık 2003 tarihli ve 26 Aralık 2003 tarihli Sn. Abdullah Gül'e yazılan yazılar ile 19 Aralık 2003 tarihli kamuoyuna açıklama).

İHDK içerisinde bulunmamız ve Kurul'un yapısı, işlevi geleceği TİHV Kurucular Kurulu tarafından değerlendirilmelidir. Bu değerlendirmeler önümüzdeki döneme ışık tutacaktır.

İZLENEN DAVALAR

Türkiye İnsan Hakları Vakfı bazı sivil toplum örgütü ve kişilere ilişkin açılan davaları izleyerek hem dayanışma göstermiş aynı zamanda hazırlamakta olduğu raporlarını bizzat bilgi/kaynaklık ederek çıkarma çabası içerisinde olmuştur. 2003 yılında sizlere sunduğumuz çalışma raporumuzda belirttiğimiz davalardan günümüze dek süren ya da eklenen (yıl içinde açılarak izlemeye aldığımız) davalar (tekrara neden olmamaya dikkat edilerek) aşağıda belirtilmiştir:

- İHD Ankara Şubesi Yöneticileri'ne Açlık Grevleri sırasında yaptıkları basın açıklaması nedeniyle Ankara DGM'de açılan kapatma davası (21 Ekim 2003 tarihinde yapılan duruşmada beraatle sonuçlandı),
- Çeşitli Alman Vakıflarının ve Bergamalılar'ın '**casusluk**' yaptıklarına ilişkin Ankara DGM'de süren dava,
- Doç.Dr.Fikret Başkaya ile ilgili yayınladığı '**Paradigmanın İflası**' isimli kitap nedeniyle DGM'de açılan dava (26 Ağustos 2003 tarihindeki duruşmada yasa maddesinde yapılan değişiklik nedeniyle dava düştü),
- Doç.Dr.Fikret Başkaya'ya yazdığı bir makalede '**işkenceci devlet**' diyerek 159.maddeye aykırılıktan Asliye Ceza Mahkemesinde açılan dava,
- DEP eski milletvekillerinin DGM'de yeniden yargılanmaları ile ilgili dava,
- 9 Ocak 1991 tarihinde gözaltında işkence ile yaşamını yitiren Hacettepe Üniversitesi öğrencisi Birtan Altınbaş'a işkence yapan polislerin yargılandığı 2.Ağır Ceza Mahkemesinde süren dava,
- TİHV Yönetim Kurulu Üyelerinin görevden alınmalarına ilişkin Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan dava (9 Mart 2004 tarihinde Vakıflar Genel Müdürlüğü avukatı gelmediği için dava düştü),
- TİHV Temsilcileri ve Çalışanları ile ilgili açılan davalar,
- TİHV gönüllüleri ve bazı köşe yazarlarına açılan davalar,
- Bursa Tabip Odasına bağlı bazı doktorlara açlık grevleri çerçevesinde açılan dava,

KURUCUMUZ MAHMUT TALİ ÖNGÖREN'İ ANMA TÖRENİ

13 Ekim 1999 tarihinde kaybettiğimiz kurucumuz Mahmut Tali Öngören ölümünün 4. yılında vakfımızın da düzenleme kurulunda aktif rol aldığı, Çağdaş Gazeteciler Derneği, Cumhuriyet Gazetesi, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Dünya Kitle İletişim Vakfı, TRT ile birlikte düzenlenen etkinliklerle anılmıştır.

Öğlen mezarı başındaki anma töreninden sonra Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde "Savaş ve Medya" konulu panel düzenlenmiştir. Panelde Prof. Dr.Bülent Çaplı, Doç. Dr. Doğan Tılıç, Gazeteci Mete Çubukçu ve Gazeteci Varlık Özmenek konuşmacı olarak katılmışlardır. Ardından öğrencilerin hazırladığı 'ÇIKMAZ' isimli kısa bir film gösterilmiş ve M.Tali Öngören'in yaşamından kesitler sunulan resim sergisi açılmıştır.

Törene katılanlara daha önce vakfımız yayını olarak bastırılan Kurucumuz Metin Aksoy tarafından yayına hazırlanan 'Tek Kişilik Orkestra-Mahmut Tali Öngören' kitabı armağan edilmiştir.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI HAREKETİ KONFERANSI

1998 yılından başlayarak olarak İHD ile ortaklaşa düzenlenen İnsan Hakları Hareketi Konferansları'nın amacı insan hakları savunucularının insan hakları kavramının ve hareketinin bazı sorunlarını tartışması ve bu tartışmanın temelinde de geleceğe yönelik bazı belirlemeleri yapması için bir platform oluşturmaktır.

2000 Yılından başlayarak da insan hakları alanında varolan kuruluşların yanında yer almayan insan hakları aktivistlerinin ve akademisyenlerin toplantılara katılımı teşvik edilmiştir. Böylece konferanslarda 'özerk ve kalıcı bir yapı' geliştirilme çabası başlatılmış, konferansın kurumsallaşması adımları da atılmıştır.

13-16 Kasım 2003 tarihlerinde Mardin'de 6.sı düzenlenen Konferansın konusu güncel ve yakıcı olması nedeniyle 'Savaş ve İnsan Hakları' olarak saptanmıştır.

Konferans Düzenleme Kurulu, Kurucu Üyelerimiz Mithat Sancar, Tanıl Bora, Sezai Berber, Gül Erdost ve İnsan Hakları Derneği'nden İsmail Boyraz, Feray Salman ve Emirali Türkmen'den oluşmuştur.

Konferans'ta 4 Çalışma Grubu oluşturulmuş ve bu çalışma gruplarına yukarıda sözedilen alanlardan yaklaşık 60 kişi davet edilmiştir.

Oluşturulan çalışma grupları:

- 1-Uluslararası Sistem ve Savaş
- 2-Bir İnsan Hakkı İhlali ve Travma Olarak Savaş
- 3-Barış Hakkı ve Barış Kültürü
- 4-Barış Hareketi ve İnsan Hakları Hareketi

10 ARALIK İNSAN HAKLARI HAFTASI ETKİNLİKLERİ

İnsan Hakları Derneği ile ortaklaşa 10 Aralık İnsan Hakları Günü nedeniyle Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde düzenlenen toplantıda 6. İnsan Hakları Konferansının (Savaş ve İnsan Hakları) Sonuç Bildirgesi basın ve kamuoyunun bilgisine sunulmuş ve bastırılarak ilgililere dağıtılmıştır. Aynı akşam yabancı ve yerli konukların katılımıyla bir de resepsiyon düzenlenmiştir.